

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Milana Podhrázkého a soudců Mgr. Ing. Petra Šuránka a Mgr. Tomáše Kocourka, Ph.D., ve věci

žalobce: **Mgr. V. B.**
bytem K L., B. u B.

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti oznámení žalované ze dne 4. 12. 2017 a žalobě na ochranu před nezákonným zásahem

takto:

I. Žaloba se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou ke zdejšímu soudu domáhá vydání rozsudku, kterým by soud uložil žalované povinnost „ochrany žalobce před nezákonným zásahem, současně se žalované ukládá povinnost, zrušit své oznámení o provádění srážek celého důchodu ze dne 4. prosince 2017. Dále žalované se ukládá povinnost nadále žalobci vyplácet starobní důchod jako jediný zdroj jeho příjmu a nově stanovit výši starobního důchodu od 1. ledna 2018 s ohledem na vyživovanou manželku, když tuto vyživovací povinnost je žalovaná povinna respektovat již od 1. 7. 2017, kdy starobní důchod se stal pro žalobce jediným zdrojem jeho příjmu pro krytí všech jeho životních potřeb (výdajů na bydlení, úhrady nezbytných léků, které musí užívat, dále stravy, oblečení, odvozu komunálního odpadu atd.).”
2. Žalobce, který současně požádal o vydání předběžného opatření (ve shodném znění jako žalobní petit), především uvedl, že dle rozhodnutí žalované ze dne 13. 12. 2016 mu má být vyplácen starobní důchod ve výši 13 903 Kč po srážce 3 507 Kč. Dodal, že dne 13. 1. 2017 mu bylo doručeno oznámení o provádění srážek z důchodu s přihlédnutím k jedné vyživované osobě podle příkazu soudního exekutora měsíčně ve výši 5 950 Kč. Následně mu žalovaná dne 14. 3. 2017 oznámila, že mu bude srážena vyšší částka (6 062 Kč). Dne 6. 12. 2017 pak bylo žalobci doručeno oznámení ze 4. 12. 2017, podle něhož mu od 24. 12. 2017 bude srážen celý starobní důchod ve výši 18 186 Kč, neboť již nemá žádnou vyživovanou osobu.

Jednání žalované je podle žalobce v rozporu s nařízením vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách). V § 278 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) je pak přímo stanoven způsob řešení a výpočet nezabavitelné částky. Žalovaná však svoji právní povinnost plně opomenula a pouhým oznámením bez originálního razítka a podpisu pouze žalobci sdělila, že mu nebude vyplácet důchod, ačkoliv do 24. 11. 2017 jej řádně vyplácela.

3. Žalovaná ve svém vyjádření k věci uvedla, že v listopadu 2016 žalobce požádal o zpětné přiznání starobního důchodu, přičemž v žádosti byla zaznamenána nařízená exekuce (soudní exekutor JUDr. U.). Důchod žalobci přiznala od 2. 11. 2011 a z jeho doplatku v celkové výši 856 703 Kč odečetla (při započtení manželky jako vyživované osoby) exekuční srážky ve výši 216 588 Kč; částku 640 115 Kč žalobci poukázala. Dopisem ze dne 12. 12. 2016 pak exekutorovi sdělila, že žalobci byl přiznán starobní důchod a požádala ho o předání exekučního příkazu. Exekutor zaslal žalované usnesení ze dne 12. 12. 2016, č. j. 098 EX 163/06-547, kterým jí nařídil ze žalobcova důchodu provádět srážky dle exekučního příkazu ze dne 27. 9. 2007, č. j. 098 EX 163/06-065. Současně jí doručil usnesení ze dne 12. 12. 2016, č. j. 098 EX 163/06-548, kterým rozhodl, že nezabavitelnou částku v plné výši odečte žalobcův zaměstnavatel a žalovaná bude provádět srážky bez omezení. Od ledna 2017 pak žalovaná omylem provedla přepočet srážek, které zařídila ve výši 1/3 z vypláceného důchodu. Dne 30. 11. 2017 ji pak oprávnění upozornili na chybné provádění srážky a vyzvali ji k úhradě 856 703 Kč představující doplatek žalobcova důchodu. Žalovaná jim tuto částku poukázala z vlastních prostředků, následně provedla kontrolu srážek z žalobcova důchodu a od prosince 2017 sráží jeho důchod v plné výši. O tomto svém postupu žalobce informovala dopisem z 4. 12. 2017. Žalovaná uzavřela, že jako plátce důchodu žalobce není účastníkem exekučního řízení, v jeho průběhu je povinna řídit se příslušnými ustanoveními exekučního řádu, občanského soudního řádu a rozhodnutími soudního exekutora, jejichž správnost není oprávněna přezkoumávat.
4. Krajský soud v Praze považuje za nutné k dané věci předeslat, že žalobce dle shora citovaného žalobního návrhu (petitu) podanou žalobou zřejmě brojí nejen proti samotnému oznámení žalované o provádění srážek z důchodu ze dne 4. 12. 2017, ale domáhá se i toho, aby mu byl vyplácen starobní důchod ve výši zohledňující jím vyživovanou manželku. Z hlediska svého obsahu i citovaného žalobního petitu tak žaloba může představovat jak žalobu proti rozhodnutí správního orgánu (žalobu proti shora označenému oznámení žalované) podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), tak i žalobu na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu ve smyslu § 82 a násl. téhož zákona (uložení povinnosti žalované vyplácet žalobci starobní důchod ve výši s přihlédnutím k vyživované osobě). Aniž by přitom bylo nutno vyzývat žalobce k odstranění této nejasnosti či žalobu rozdělit (vyloučit její část k samostatnému projednání), nelze podle názoru zdejšího soudu než dospět k závěru, že žalobu není možné věcně projednat a je třeba ji jako celek odmítnout.
5. Pokud jde o část žaloby (žalobního návrhu) napadající oznámení žalované ze dne 4. 12. 2017, soud z příloh žaloby ověřil, že z tohoto oznámení pouze plyne, že „[n]a základě

příkazu soudního exekutora JUDr. U. M v Praze 9 ze dne 12. 12. 2016 č. j. 098 EX 00163/06-547 *zvyšujeme* *od*

24. 12. 2017 z Vašeho důchodu srážky na 18 186 Kč až do úhrady celé pohledávky s jejím příslušenstvím ve prospěch oprávněného ... Výše srážek byla stanovena s přihlédnutím k žádné využívané osobě.“

6. Podle § 65 odst. 1 s. ř. s., „[k]do tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen "rozhodnutí"), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.“ Z citovaného ustanovení se mimo jiné především podává, že věcně projednatelná bude podle citovaného ustanovení pouze taková žaloba, která brojí proti rozhodnutí (úkonu) správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují práva nebo povinnosti. Ze soudního přezkumu jsou pak vyloučeny ty úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími [§ 70 písm. a) s. ř. s.]. Jinak řečeno, aby bylo rozhodnutí správního orgánu přezkoumatelné ve správním soudnictví, musí (s konečnou platností) založit, změnit, zrušit či závazně určit práva a povinnosti jeho účastníků.
7. Povahou oznámení o výplatě důchodu z hlediska jeho případného soudního přezkumu se již ve své judikatuře zabýval Nejvyšší správní soud, který v rozsudku ze dne 9. 3. 2005, č. j. 3 Ads 15/2004-54, v této souvislosti dospěl k závěru, že oznámení o výplatě důchodu není součástí výroku rozhodnutí a především svou povahou není rozhodnutím o zákonných nárocích ve věcech důchodového pojištění. Konkrétní částka doplatku přitom dle tohoto rozsudku nemůže být předmětem přezkumné činnosti soudu, přičemž doplatku se lze domáhat jen postupem v řízení o výkonu rozhodnutí (exekučním řízení). Tyto závěry jsou pak podle názoru zdejšího soudu plně aplikovatelné i v nyní projednávané věci, neboť žalobce zde nenapadá rozhodnutí žalované o jeho zákonném nároku (na starobní důchod), ale brojí právě proti oznámení o srážkách z důchodu, které je ze své povahy obdobné oznámení o výplatě důchodu, jímž se zabýval Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku. S ohledem na výše uvedené je tedy zřejmé, bude-li na žalobu nahlíženo jako na žalobu proti rozhodnutí správního orgánu (oznámení žalované) dle § 65 a násl. s. ř. s., že danou žalobu je třeba odmítnout za užití § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 68 písm. e) a § 70 písm. a) téhož zákona.
8. K uvedenému zdejší soud dodává, že nepřehlédl, že žalobce shodnou žalobu podal nejprve k Obvodnímu soudu pro Prahu 5, který řízení o této žalobě usnesením ze dne 17. 1. 2018, č. j. 5 C 19/2018 - 4, zastavil s tím, že podstatou dané žaloby je přezkum správního rozhodnutí ve věci důchodového pojištění, ke kterému je věcně příslušný soud ve správním soudnictví. Shora uvedené závěry zdejšího soudu však nejsou s citovaným usnesením Obvodního soudu pro Prahu 5 v rozporu, tedy není zde dán důvod k postupu podle § 46 odst. 3 s. ř. s. Zdejší soud nerozporuje závěr citovaného usnesení o příslušnosti správního soudu zabývat se daným oznámením, zdůrazňuje však, že žalobcem napadené oznámení není samo o sobě způsobilé zakládat, měnit, rušit nebo závazně určovat práva žalobce, tedy zdejší soud se jím nemůže věcně zabývat.
9. Pokud jde o část návrhu odpovídající spíše žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, zde je třeba předeslat, že základním východiskem pro posouzení projednatelnosti takové žaloby je § 82 s. ř. s., podle něhož „každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho

důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný“. Mezi podmínky řízení o takové žalobě na straně soudu patří především pravomoc a příslušnost, na straně účastníků řízení pak způsobilost být účastníkem řízení, procesní způsobilost, popřípadě též plná moc zmocněnce v případě zastoupení; úkony soudu i úkony stran jsou pak vázány společnými podmínkami (překážkou litispendence a překážkou věci rozsouzené).

10. V návaznosti na výše uvedené je pak soud nucen předně posuzovat, zda v projednávané věci jsou splněny podmínky řízení, především zda je dána pravomoc soudu žalobu projednat. V dané věci žalobce napadá postup žalované, která v návaznosti na usnesení soudního exekutora JUDr. M. U. ze dne 12. 12. 2016, č. j. 098 EX 00163/06-548, sráží jeho starobní důchod v plné výši. Jak přitom plyne z citovaného usnesení soudního exekutora, nezabavitelná částka se žalobci „v plné výši odečte u zaměstnavatele – Ministerstvo dopravy“, přičemž „ostatní plátcí příjmů (OSSZ) sráží bez omezení v plné výši“.
11. Pro danou věc je podstatné, že žalovaná zde postupovala v souladu s rozhodnutím (na základě rozhodnutí) soudního exekutora, žalobce ostatně ani netvrdí opak. Žalovaná je tedy za těchto okolností v podstatě v postavení jako jakýkoliv jiný plátců mzdy provádějící srážky ze mzdy, který je povinen rozhodnutí soudního exekutora respektovat a řídit se jím (viz § 282 a § 283 o. s. ř. ve spojení s § 299 odst. 1 téhož zákona). Shora citovaný § 82 s. ř. s., jenž stanoví podmínky žalobní legitimace k řízení o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, je přitom nutno vykládat v souvislosti s § 4 odst. 1 s. ř. s., a to zejména pokud jde o výklad pojmu „správní orgán“. Pravomoc správních soudů je totiž určena též okruhem orgánů, jejichž aktivity soudnímu přezkoumávání podléhají („orgány moci výkonné, orgány územního samosprávného celku, fyzické nebo právnické osoby nebo jiné orgány, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy“). Toto vymezení správního orgánu v § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jež je vázáno na oblast veřejné správy, musí být vykládáno z hlediska celé pravomoci soudů ve správním soudnictví, tedy i pokud jde o poskytování ochrany před nezákonným zásahem. Jak plyne z judikatury Nejvyššího správního soudu, i soudní kontrola zákonnosti zásahu správního orgánu ve smyslu ustanovení § 82 a násl. s. ř. s. se totiž pohybuje jen v hranicích veřejné správy, a proto napadnutelnými jsou pouze takové zásahy orgánů, které patří do působnosti ve veřejné správě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2010, č. j. 7 Aps 1/2010-53).
12. Přestože tedy žalovaná zcela standardně vystupuje v rámci své činnosti též jako správní orgán, nelze na její postavení v právních vztazích nahlížet vždy pouze tímto způsobem a v každém jednotlivém případě je třeba zohlednit konkrétní okolnosti věci a právní postavení, v němž se právě nachází. V projednávané věci je proto nutno opětovně poukázat na to, že zde je postavení žalované specifické v tom, že ani fakticky (materiálně), ani formálně právně zde primárně nevystupuje v pozici správního orgánu vykonávajícího veřejnou správu, ale toliko zde jako (specifický) plátců mzdy povinného plní povinnosti dle rozhodnutí soudního exekutora. Jinak řečeno, žalovaná zde nejedná jako orgán moci výkonné rozhodující o právech a povinnostech v oblasti veřejné správy ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Případné pochybení žalované, která by postupovala v rozporu s rozhodnutím soudního exekutora (či exekučního soudu) musí předně řešit soudní exekutor (exekuční soud), kterému ostatně zákon svěřuje i nástroje k tomu, aby v rámci provádění srážek ze mzdy plnění povinností ze strany plátců mzdy vynucoval (srov. např.

§ 296 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 60 exekučního řádu). Pokud by pak v exekučním řízení postupoval nesprávně (nezákonně) soudní exekutor, je třeba bránit se proti jeho rozhodnutím či postupům právními nástroji pro tento účel zákonem předvídanými (např. odvolání proti rozhodnutí exekutora dle § 55c exekučního řádu) a napadat přímo tyto postupy či rozhodnutí soudního exekutora, a nikoliv žalobou proti plátcí mzdy, který postupuje v souladu s rozhodnutím soudního exekutora. Pokud by snad došlo k tomu, že by plátce mzdy (důchodu) provedl vyšší srážky, než jsou zákonem stanoveny, je samozřejmě plátce mzdy povinen vyplatit neoprávněné srážky povinnému. Pokud by tak plátce mzdy neučinil dobrovolně, musí povinný svůj nárok na vyplacení neoprávněné sražené části mzdy uplatnit u soudu žalobou podle části třetí občanského soudního řádu.

13. Lze tedy uzavřít, že i kdyby soud v dané věci danou žalobu posuzoval jako žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, v návaznosti na výše uvedené by i v tomto případě musel žalobu za užití § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítnout, neboť v projednávané věci není dána jeho pravomoc. Vzhledem k odmítnutí žaloby se soud již nezabýval návrhem žalobce na vydání předběžného opatření.
14. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s., neboť žádnému účastníku řízení nepřísluší náhrada nákladů řízení, pokud byla žaloba odmítnuta.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 28. února 2018

JUDr. Milan Podhrázký, v. r.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. Š.

předseda senátu